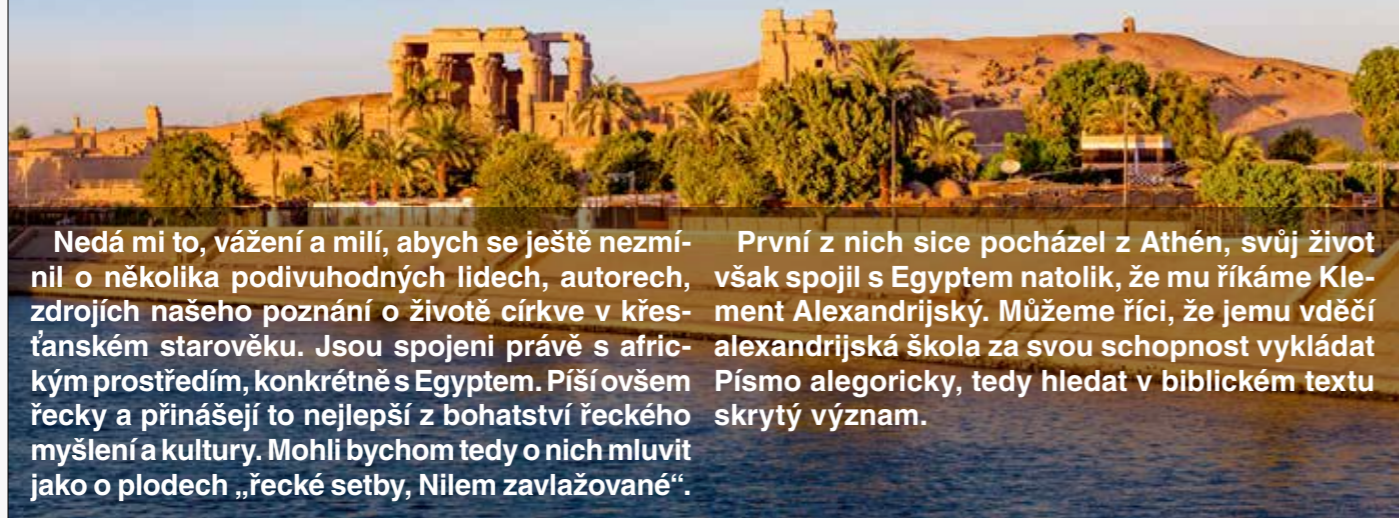

ZAVLAŽOVÁNO NILEM

Nedá mi to, vážení a milí, abych se ještě nezmínil o několika podivuhodných lidech, autorech, zdrojích našeho poznání o životě církve v křesťanském starověku. Jsou spojeni právě s africkým prostředím, konkrétně s Egyptem. Píší ovšem řecky a přinášejí to nejlepší z bohatství řeckého myšlení a kultury. Mohli bychom tedy o nich mluvit jako o plodech „řecké setby, Nilem zavlažované“.

První z nich sice pocházel z Athén, svůj život však spojil s Egyptem natolik, že mu říkáme Klement Alexandrijský. Můžeme říci, že jemu vděčí alexandrijská škola za svou schopnost vykládat Písmo alegoricky, tedy hledat v biblickém textu skrytý význam.

Klement Alexandrijský byl (možná i díky svému athénskému původu) člověkem „zamilovaným“ do filosofie. Pokládal ji za zvláštní „Boží zjevení“ svého druhu – tak jako byl Starý zákon pro židy Bohem danou přípravou na evangelium, byla pro pohany takovou přípravou filosofie. Klement tedy stojí u počátků křesťanského filosofického myšlení. Byl ovšem také vynikajícím učitelem – jeden čas vedl právě alexandrijskou katechetickou školu. Ostatně proslul výrokiem: „Nelze uvěřit bez katecheze.“

ŠTASTNÝ NEŠTASTNÍK

Takto by mohl být nazýván jeden z nejvýraznějších a nejpozoruhodnějších učenců křesťanského starověku. Jmenoval se Origenés a pocházel z křesťanské rodiny. Jeho tatínek Leonidas působil v Alexandrii jako katecheta, zemřel však mučednickou smrtí za pronásledování křesťanů spolu s dalšími učiteli a katechety. Mladíckého Origena se tatínkovo hrdinství tak dotklo, že do konce života neprestal toužit po mučednictví. A můžeme říci, že se jeho touha vyplnila – zemřel roku 254 jako sedmdesátiletý na následky mučení a věznění.

Origenův život rozhodně nebyl jednoduchý. Jestli o něm lze něco říci, tedy určitě to, že „... to myslel dobře“. Narážel však na překážky běžného života. Přijal kněžské svěcení, ovšem svému biskupovi navzdory, což mu vyneslo odsouzení. A některé nejasnosti z jeho teologického díla vedly jeho následníky k výkladům, které nebylo možno uvést do souladu s učením církve, proto byly tyto výklady několik století po Origenově smrti odsouzeny. Je ovšem pozoruhodné, že církev dosud užívá mnohé jeho texty při liturgii, proto bychom měli být opatrní s rychlými soudy. Ostatně velmi pochvalně o něm vícekrát hovořil i papež Benedikt XVI.

Origenovo dílo je nesmírně rozsáhlé. Věnoval se s úžasnou pozorností a pečlivostí snad každému řádku Písma, je autorem obrovského množství vynikajících komentářů, výkladů a promluv. Bez nadsázky můžeme říci, že systematický výklad Bible – takzvaná exegeze – se rodí právě díky Origenovi a je bez něj nemyslitelný. Ovšem nedělejme z Origena jen suchého učenice: slovo Písma je pro něj zásadním nástrojem duchovního růstu člověka ve Slově – které se stalo Tělem; v Kristu, pro něhož jako první užívá výraz Bohočlověk.

A NEJLEPŠÍ NAKONEC

Vzpomínáte si, že jsme se kdysi bavili o sv. Justinu Mučedníkově? Jeho dílo nese jméno Apologie, tedy Obrana. A podobně se „apologetická“ nazývá literatura, která

obhájí křesťanství a křesťany před nejrůznějšími předsudky a pomluvami. Těch bylo ostatně už v římských dobách dost a dost.

Zlatým hřebem této literatury je list neznámého autora – a vlastně i adresáta. Je sice nadepsán „od Mathéta Diognétovi“, ovšem řecké slovo Mathétés znamená prostě „Učedník“; a kdo byl oním Diognétem, je rovněž nejasné. Možná se jedná o egyptského místodržícího z přelomu 2. a 3. století, ovšem s jistotou to nevíme.

Podle některých autorů mohl být autorem Listu Diognétovi náš známý Klement Alexandrijský, jiní se domnívají, že jej napsal Klementův učitel Pantainos. Každopádně jej můžeme datovat přibližně k roku 200 a jeho původ hledat v egyptské Alexandrii. Je ovšem psán velmi dobrou řečtinou. Dovolte mi uvést asi nejčastěji citovanou pasáž:

„Křesťané se od ostatních lidí neliší ani územím, ani řečí, ani uspořádáním života. Neobývají totiž vlastní města, neužívají vlastní nezvyklý jazyk ani nežijí nějakým neobvyklým životem. Jejich učení totiž není jejich vlastní vynález, vznikly péčí a důmyslem zvědavých lidí, ani se neřídí čistě lidskými ustanoveními – na rozdíl od mnohých jiných. Bydlí ve městech řeckých i barbarských, jak je do nich život zavál, drží se místních zvyklostí v odívání, stravování a všem ostatním, co je potřeba pro život – a takto žijí svým vlastním životem, podivuhodným a všeobecně neuvěřitelným. Obývají různé země, ale jako přistěhovalci; mají s ostatními všechno společné jako občané – a všechno snášejí jako cizinci. Každá cizina je jim vlastní a každá vlast cizinou.“

Mohli bychom v citování dále pokračovat; zmíním ovšem už jen slova ze závěru tohoto úžasného textu: „Křesťané jsou ve světě jako duše v těle.“ Nebo bychom je mohli číst jako: „Křesťané jsou pro svět, čím je duše pro tělo.“ Co to znamená? Duše je neviditelná – ale dává život.

A to bych, vážení ministrantští přátelé, viděl jako můj i váš úkol: buďte duší života církve tam, kde právě jste. Nemusíte být tolik vidět; důležité je, že budete církev ve svém okolí udržovat při životě – nejen při živoření, ale opravdu při životě.

Oduševnělou ministrantskou službu přeje otec Zdeněk Drška

Foto: EwaStudio, Sergey Nivens - Adobe stock

BOŽÍ INFLUENCER

TEXT ZBYNĚK PAVIENSKÝ
KRESBA CZINA

CARLO ACUTIS JAKO KAŽDÝ KLUK S RADOSTÍ HRÁL FOTBAL, LYŽOVAL, CHODIL NA VÍLETY. PRO RADOST RODINY NATÁČEL DROBNÉ FILMEČKY. JEHO ŽIVOT BY NEJSPÍŠ SMĚŘOVAL CESTOU KE KNĚŽSTVÍ. BOŽÍ VŮLE BYLA OVŠEM JINÁ.

